

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Do druku nr 1389

PEŁNOMOCNIK RZĄDU
DO SPRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
SEKRETARZ STANU
Łukasz Krasoń

BON-VII.070.15.2025
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Szanowny Pan
Szymon Hołownia Marszałek Sejmu RP
Kancelaria Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

Szanowny Panie Marszałku,
w odpowiedzi na pismo dotyczące projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy (znak sprawy: SPS-III.020.138.6.2025), uprzejmie informuję, iż do przedmiotowego projektu przedkładam następujące uwagi.

Uwagi ogólne:

Pozytywnie należy ocenić umożliwienie głosowania korespondencyjnego wszystkim wyborcom. Jest to powrót do rozwiązań obowiązujących w przeszłości. Upowszechnienie głosowania korespondencyjnego jest realizacją Konstytucyjnej zasady powszechności wyborów.

W mojej opinii, warto rozważyć podjęcie prac legislacyjnych nad umożliwieniem głosowania drogą elektroniczną. W znacznej mierze ułatwiłoby to samodzielne oddanie głosu obywatelom z niepełnosprawnościami, w szczególności osobom z dysfunkcją wzroku.

W przepisach Kodeksu Wyborczego warto rozważyć użycie pojęcia wyborca z niepełnosprawnością, zamiast wyborca niepełnosprawny.

Wyrażenie "osoby z niepełnosprawnościami" pojawia się w oficjalnych nazwach i w treści aktów prawnych - np. Strategia na rzecz osób z niepełnosprawnościami 2020-2030. Określenie to realizuje gramatyczny schemat destygmatyzacji po przez przeniesienia podstawowej informacji z przymiotnika na wyrażenie przyimkowe. Wyrażenie to jest prostą kalką składni angielskiej „with disabilities”, pojawia się w większości języków europejskich, np. niem. „mit Behinderung”, franc. „avec handicap”.

Schemat gramatyczny odsuwania informacji na coraz bardziej odległą pozycję składniową ma pokazać, że niepełnosprawność jest tylko jedną z wielu cech osoby, a nie cechą kluczową.

Uwagi szczegółowe:

tel. 222-500-108
info@mrps.gov.pl
<https://www.gov.pl/web/rodzina>

ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. SPS-III.020.138.15.2025

Data wpływu 08.09.25r.

W Art. 37a § 2 otrzymuje brzmienie: § 2. Informacje, o których mowa w § 1, przekazuje wójt lub upoważniony przez niego pracownik urzędu gminy w godzinach pracy urzędu, w tym telefonicznie, lub w drukowanych materiałach informacyjnych przesyłanych na wniosek wyborcy z niepełnosprawnością, w tym w formie elektronicznej, w postaci edytowalnej umożliwiającej odczyt dokumentów.

W Art. 40a po § 1 proponuje się dodanie § 1a w brzmieniu: § 1a. Nakładki na karty do głosowania sporządzone w alfabecie Braille'a dostępne są we wszystkich lokalach wyborczych.

W Art. 53b. w § 7 proponowaną treść oznacza się jako pkt 1 i proponuje się dodanie pkt 2 i 3 w następującym brzmieniu:

2) W zgłoszeniu, o którym mowa w § 1, wyborca z niepełnosprawnością wzroku może zażądać oznaczenia poszczególnych elementów pakietu wyborczego poprzez umieszczenie fotokodów QR, udostępnienie drogą elektroniczną instrukcji do głosowania korespondencyjnego.

3) W zgłoszeniu, o którym mowa w § 1, wyborca z niepełnosprawnością wzroku może wyrazić wolę wypełnienia i podpisania oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu na karcie do głosowania drogą elektroniczną.

po art. 112 dodaje się art. 112a w brzmieniu:

„Art. 112a. Komitet wyborczy, o którym mowa w art. 252 § 1 pkt 1, art. 284 § 1 pkt 1, art. 326 § 1, art. 347 § 1 pkt 1 oraz art. 411 § 1 pkt 1, jest zobowiązany posiadać stronę internetową, o której mowa w art. 102 § 1, dostępną dla osób z niepełnosprawnościami zgodnie ze standardem WCAG 2.1 oraz zamieszczać na niej informacje dotyczące tego komitetu określone w Kodeksie w formie dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych, określonej w art. 6 pkt 3 lit. c ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062),

3. w art. 118:

a) po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu: „§ 2a. Audycje wyborcze komitetów wyborczych, o których mowa w art. 252 § 1 pkt 1, art. 284 § 1 pkt 1, art. 326 § 1, art. 347 § 1 pkt 1 oraz art. 411 § 1 pkt 1, rozpowszechniane w ogólnokrajowych programach publicznych nadawców telewizyjnych, muszą zawierać udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami w szczególności w formie napisów dla niesłyszących, audiodeskrypcji, a także tłumaczenia na język migowy;

b) dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. W przypadku stwierdzenia przez publicznego nadawcę telewizyjnego, że dostarczone przez komitet wyborczy materiały audycji wyborczych nie zawierają udogodnień, o których mowa w § 2a, nadawca ten wzywa bezzwłocznie komitet wyborczy do ich uzupełnienia. W razie bezskutecznego wezwania nadawca emituje wyłącznie materiały, które zawierają te udogodnienia.

Uzasadnienie:

Doprecyzowanie Art. 37a ma na celu zapewnienie wyborcom z niepełnosprawnościami pełnego dostępu do informacji o wyborach. Informacje wyborcze muszą być utworzone w formie dogodnej dla wyborcy ze szczególnymi potrzebami.

W mojej opinii Należy uzupełnić Art. 40a Kodeksu wyborczego określający zasady korzystania przez osoby niepełnosprawne z nakładek do głosowania w alfabecie Braille'a. Wspomniane nakładki obligatoryjnie powinny być dostępne we wszystkich lokalach wyborczych.

Obecnie zgodnie z wytycznymi Państwowej Komisji Wyborczej są one dostarczane z urzędu gminy na wyraźne życzenie wyborcy z niepełnosprawnością. Potrzebę skorzystania z nakładki można zgłosić wyłącznie w lokalu wyborczym w czasie głosowania. Powoduje to długi okres oczekiwania na nakładkę. Taka sytuacja jest przykładem dyskryminacji wyborców ze szczególnymi potrzebami.

W celu umożliwienia wyborcom z niepełnosprawnością wzroku samodzielną identyfikację poszczególnych składników pakietu wyborczego, proponuje się, aby w zgłoszeniu zamiaru głosowania korespondencyjnego wyborca z dysfunkcją wzroku mógł zażądać oznaczenia poszczególnych elementów pakietu wyborczego oznaczeniami w postaci fotokodów QR.

Mając na uwadze, iż na chwilę obecną przepisy dotyczące głosowania korespondencyjnego, nie zapewniają osobom z dysfunkcją wzroku samodzielnego wypełnienia formularzy zamieszczonych w pakiecie wyborczym, proponuję się umożliwienie złożenia oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu na karcie do głosowania drogą elektroniczną za pośrednictwem portalu epuap. Takie rozwiązanie w znacznej mierze ułatwiłoby składanie powyższego oświadczenia wyborcom z dysfunkcją wzroku, którzy wyrazili wolę głosowania korespondencyjnego.

Kolejne z zaproponowanych rozwiązań nawiązują do postanowień strategii na rzecz osób z niepełnosprawnościami 2021-2030, (M.P. z 2021 r., poz. 218). PRIORYTET I. działanie 2.1.

Zapewnienie możliwości pełnego udziału czynnego i biernego w wyborach i referendach osobom z różnymi rodzajami niepełnosprawności przewiduje zapewnienie realnego dostępu do wyborów i referendów poprzez wprowadzenie regulacji umożliwiających samodzielne oddanie głosu, nakładających obowiązek prezentowania informacji o wyborach oraz informacji i programów komitetów wyborczych w sposób dostępny dla osób z różnymi niepełnosprawnościami, w tym w polskim języku migowym, tekście łatwym do czytania i w formach dostępnych dla osób niewidomych i słabowidzących.

W kontekście omawianego projektu należy wspomnieć o Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych z 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169), która zawiera wytyczne dotyczące realizacji prawa wyborczego osób niepełnosprawnych przez Państwa Strony. Zgodnie z art. 29 Konwencji Państwa Strony zapewniają, że osoby niepełnosprawne będą mogły efektywnie i w pełni uczestniczyć w życiu politycznym i publicznym, na zasadzie równości z innymi osobami, bezpośrednio lub za pośrednictwem swobodnie wybranych przedstawicieli, włączając w to prawo i możliwość korzystania z czynnego i biernego prawa wyborczego, między innymi poprzez zapewnienie, że tryb głosowania oraz stosowane w

związku z nim urządzenia i materiały będą odpowiednie, dostępne i łatwe do zrozumienia i zastosowania.

W związku z powyższym wnoszę o rozpatrzenie przedłożonych propozycji w pracach nad nowelizacją Kodeksu wyborczego.

Z wyrazami szacunku
Łukasz Krasoń
Pełnomocnik Rządu
do Spraw Osób Niepełnosprawnych
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

telefon
adres email
strona www

adres korespondencyjny
organu administracji rządowej